Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
2024-2029

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ

P10_TA(2025)0147

Διατήρηση της μνήμης των θυμάτων της μεταπολεμικής κομμουνιστικής περιόδου στη Σλοβενία

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 8ης Ιουλίου 2025 σχετικά με τη διατήρηση της μνήμης των θυμάτων της μεταπολεμικής κομμουνιστικής περιόδου στη Σλοβενία (2025/2575(RSP))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 2, το οποίο αναδεικνύει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την ελευθερία, τη δημοκρατία, την ισότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα,

– έχοντας υπόψη την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τα σχετικά ψηφίσματα του ΟΗΕ,

– έχοντας υπόψη το ψήφισμα 1481 της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 26ης Ιανουαρίου 2006, σχετικά με την ανάγκη διεθνούς καταδίκης των εγκλημάτων των ολοκληρωτικών κομμουνιστικών καθεστώτων,

– έχοντας υπόψη τη Διακήρυξη της Πράγας για την ευρωπαϊκή συνείδηση και τον κομμουνισμό, της 3ης Ιουνίου 2008, με την οποία ζητείται η πανευρωπαϊκή καταδίκη των εγκλημάτων του κομμουνισμού και η σχετική εκπαίδευση,

– έχοντας υπόψη τη δήλωσή του, της 23ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με την ανακήρυξη της 23ης Αυγούστου ως Ευρωπαϊκής Ημέρας Μνήμης για τα Θύματα του Σταλινισμού και του Ναζισμού[1],

– έχοντας υπόψη τη διακήρυξη του ΟΑΣΕ στο Βίλνιους τον Ιούλιο του 2009, η οποία καταδικάζει τον ολοκληρωτισμό και στηρίζει την καθιέρωση Ευρωπαϊκής Ημέρας Μνήμης για τα Θύματα του Σταλινισμού και του Ναζισμού,

[1] ΕΕ C 8 E της 14.1.2010, σ. 57.

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 2ας Απριλίου 2009 σχετικά με την ευρωπαϊκή συνείδηση και τον ολοκληρωτισμό[1],

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 2010, με τίτλο «Η μνήμη των εγκλημάτων που διαπράχτηκαν από τα ολοκληρωτικά καθεστώτα στην Ευρώπη» (COM(2010)0783),

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 19ης Σεπτεμβρίου 2019 σχετικά με τη σημασία της ευρωπαϊκής μνήμης για το μέλλον της Ευρώπης[2],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 17ης Ιανουαρίου 2024 σχετικά με την ευρωπαϊκή ιστορική συνείδηση[3],

– έχοντας υπόψη την αναφορά αριθ. 0718/2023,

– έχοντας υπόψη το άρθρο 233 παράγραφος 2 του Κανονισμού του,

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ευρωπαϊκή ιστορία, σε όλη την πολυπλοκότητά της, θα πρέπει να γίνεται σεβαστή και να αντιμετωπίζεται μέσω ενός αντικειμενικού, χωρίς αποκλεισμούς και τεκμηριωμένου διαλόγου που προωθεί την κατανόηση και τη συμφιλίωση και ο οποίος θα πρέπει να διεξάγεται από επαγγελματίες ιστορικούς και να μην υπόκειται σε πολιτική επιρροή·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διατήρηση της μνήμης του τραγικού παρελθόντος της Ευρώπης και η μνήμη όλων των θυμάτων ολοκληρωτικών και αυταρχικών καθεστώτων είναι ουσιαστικής σημασίας για να τιμάται η αξιοπρέπεια των θυμάτων αυτών, να προωθούνται η συμφιλίωση, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου, και να προάγεται μια νοοτροπία ειρήνης και αμοιβαίου σεβασμού·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Κοινοβούλιο έχει εγκρίνει ψήφισμα σχετικά με την ευρωπαϊκή συνείδηση και τον ολοκληρωτισμό και ήταν ανέκαθεν προσηλωμένο στη διατήρηση της μνήμης των θυμάτων όλων των ολοκληρωτικών καθεστώτων·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο στη Σλοβενία και σε άλλες δημοκρατίες της πρώην Γιουγκοσλαβίας δεν πρέπει ποτέ να λησμονηθούν·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι, μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, περισσότεροι από 100 000 κάτοικοι της Σλοβενίας που αντιστάθηκαν στο κομμουνιστικό σύστημα και την ιδεολογική του καταπίεση υπήρξαν θύματα βίας υπό διάφορες μορφές· λαμβάνοντας

---

1 ΕΕ C 137 E της 27.5.2010, σ. 25.
2 ΕΕ C 171 της 6.5.2021, σ. 25.
3 ΕΕ C, C/2024/5721, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5721/oj.

υπόψη ότι οι πράξεις αυτές συνιστούν σοβαρές παραβιάσεις των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στη ζωή, σε δίκαιη δίκη και σε αξιοπρεπή ταφή·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι δεκάδες χιλιάδες άμαχοι και αιχμάλωτοι πολέμου εκτελέστηκαν εξωδικαστικά από το γιουγκοσλαβικό κομμουνιστικό καθεστώς στη Σλοβενία· λαμβάνοντας υπόψη ότι, μόνο το 1945, αμέσως μετά το τέλος του πολέμου εκτελέστηκαν χιλιάδες·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή της Σλοβενικής Κυβέρνησης για τους Κρυφούς Ομαδικούς Τάφους έχει εντοπίσει πάνω από 750 κρυφές τοποθεσίες ταφής, αποκαλύπτοντας μια συστηματική προσπάθεια για την αποσιώπηση αυτών των εγκλημάτων, ωστόσο οι τόποι εκτέλεσης δεν έχουν εντοπιστεί και τα θύματα δεν έχουν ταφεί κατά τα δέοντα·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μαζικοί τάφοι αποσιωπούνταν εδώ και δεκαετίες και ότι η δημόσια συζήτηση για τα εγκλήματα αυτά απαγορευόταν αυστηρά στο πλαίσιο του ολοκληρωτικού καθεστώτος, αποκρύπτοντας έτσι την ιστορική αλήθεια και εμποδίζοντας τη διαδικασία συμφιλίωσης·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η σλοβενική κυβέρνηση κατάργησε την Εθνική Ημέρα Μνήμης για τα θύματα της κομμουνιστικής βίας το 2023, πράγμα που αποτελεί σοβαρή οπισθοδρόμηση στις προσπάθειες διασφάλισης της ιστορικής δικαιοσύνης, της συμφιλίωσης και του σεβασμού των θυμάτων·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ευρωπαϊκή ιστορία πρέπει να διατηρείται στη μνήμη και να συζητείται αντικειμενικά, και ότι, ως εκ τούτου, τα θύματα των κομμουνιστικών σφαγών στη Σλοβενία αξίζουν μνήμη και σεβασμό· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο σεβασμός της ιστορικής μνήμης των θυμάτων όλων των ολοκληρωτικών καθεστώτων συμβάλλει στην οικοδόμηση μιας δίκαιης και δημοκρατικής κοινωνίας·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Εθνοσυνέλευση της Σλοβενίας ψήφισε τον Δεκέμβριο του 2024 νόμο για την απαγόρευση της χρήσης συμβόλων του ναζισμού, του φασισμού και των οργανώσεων που συνεργάστηκαν μαζί τους κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά όχι των συμβόλων του κομμουνισμού·

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι σε όλες τις δημοκρατίες της πάλαι ποτέ Γιουγκοσλαβίας υπήρχαν στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα στρατόπεδα αυτά χρησιμοποιήθηκαν από το ολοκληρωτικό κομμουνιστικό καθεστώς της χώρας ως εργαλείο για την καταστολή κάθε πολιτικής αντίθεσης·

1. θεωρεί ότι η μνήμη των εγκλημάτων που διαπράττονται από ολοκληρωτικά καθεστώτα θα πρέπει να αποτελεί μέρος της

συλλογικής μνήμης που αποτελεί τη σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία· αναγνωρίζει τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν από ναζιστικά, φασιστικά και κομμουνιστικά ολοκληρωτικά καθεστώτα και τον ρόλο που έχουν διαδραματίσει τα εγκλήματα αυτά στη διαμόρφωση ιστορικών αντιλήψεων στην Ευρώπη·

2. υπογραμμίζει τη σημασία που έχει να συμπεριληφθούν τα ιστορικά γεγονότα σε εκπαιδευτικά προγράμματα και εγχειρίδια ιστορίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι νέοι κατανοούν τη σημασία της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·

3. επιβεβαιώνει την καταδίκη όλων των μορφών ολοκληρωτισμού και αυταρχισμού, συμπεριλαμβανομένου του κομμουνισμού, σύμφωνα με τα προηγούμενα ψηφίσματά του σχετικά με την ιστορική μνήμη και τα ανθρώπινα δικαιώματα·

4. επιβεβαιώνει ότι τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας δεν παραγράφονται και θα πρέπει όλα να κρίνονται και να αντιμετωπίζονται στην ίδια κλίμακα· επιβεβαιώνει ότι καταδικάζει απερίφραστα τον ιστορικό αναθεωρητισμό και την εξύμνηση των συνεργατών των Ναζί και άλλων παραγόντων που διέπραξαν αγριότητες κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά, συμπεριλαμβανομένης της υποτίμησης των εγκλημάτων που διαπράχθηκαν από τα ναζιστικά και φασιστικά καθεστώτα και τους συμμάχους τους, καθώς και για τις πράξεις των δωσιλογικών δυνάμεων και των γιουγκοσλαβικών κομμουνιστικών αρχών· επαναλαμβάνει τη σημασία της ακριβούς και χωρίς αποκλεισμούς ιστορικής μνήμης που αναγνωρίζει την πλήρη κλίμακα της ολοκληρωτικής βίας· τονίζει την ηθική ευθύνη για τη διατήρηση της μνήμης όλων των αθώων θυμάτων ολοκληρωτικών και αυταρχικών καθεστώτων σε πνεύμα συμφιλίωσης, αλήθειας και δημοκρατικών αξιών, απορρίπτοντας παράλληλα κάθε εκμετάλλευση της ιστορίας για πολιτικό όφελος και ζητώντας τη διαρκή ακαδημαϊκή ενασχόληση με αυτή τη σύνθετη κληρονομιά·

5. ζητεί να διατηρηθεί η μνήμη όλων των αθώων θυμάτων του κομμουνιστικού καθεστώτος στη Σλοβενία, από την έναρξή του έως την κατάρρευση του·

6. υπογραμμίζει τη σημασία των εργασιών που αφιερώνονται στην πλήρη αποκάλυψη ιστορικών γεγονότων και τη συνέχιση της επίσημης ερευνητικής αποστολής για την αποκάλυψη των ομαδικών τάφων στη Σλοβενία, προκειμένου να τεκμηριωθούν και να επαληθευθούν τα ιστορικά αποδεικτικά στοιχεία διαπραχθέντων εγκλημάτων·

7. επισημαίνει ότι πολλοί από τους υπευθύνους μεταπολεμικών εγκλημάτων δεν έχουν λογοδοτήσει για τις πράξεις τους·

8. πιστεύει ότι τα θύματα του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου και των μεταπολεμικών βίαιων αντιποίνων των γιουγκοσλαβικών

κομμουνιστικών αρχών στη Σλοβενία πρέπει να θαφτούν δεόντως και αξιοπρεπώς· καλεί τις σλοβενικές αρχές να συνεχίσουν να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να εγγυηθούν το οικουμενικό δικαίωμα στην ταφή και να διατηρήσουν υποστηρικτικούς θεσμούς που συμβάλλουν στην επιστημονική και τεκμηριωμένη κατανόηση των ιστορικών γεγονότων·

9. σημειώνει ότι τα κράτη μέλη έχουν αναγείρει μνημεία για τις αγριότητες του ολοκληρωτισμού· καλεί τις σλοβενικές αρχές να συνεχίσουν να αναζητούν κρυφούς τάφους, να διεξάγουν αξιοπρεπείς ταφές και να καθιερώνουν τόπους μνήμης που θα χρησιμεύουν ως υπενθύμιση για τις μελλοντικές γενιές·

10. επαναλαμβάνει ότι η επίσημη ημέρα μνήμης για τα εκατομμύρια θύματα ολοκληρωτικών καθεστώτων, γνωστή ως Ευρωπαϊκή Ημέρα Μνήμης για τα θύματα όλων των ολοκληρωτικών και αυταρχικών καθεστώτων, είναι η 23η Αυγούστου·

11. τονίζει ότι είναι σημαντικό να διατηρείται ζωντανή η μνήμη των εγκλημάτων που διαπράχθηκαν από ολοκληρωτικά καθεστώτα, καθώς δεν μπορεί να υπάρξει συμφιλίωση χωρίς μνήμη· υπενθυμίζει ότι οι πολιτικές μνήμης εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ· ενθαρρύνει όλα τα κράτη μέλη να στηρίζουν ενεργά έργα πολιτικής μνήμης που προωθούν τη συμφιλίωση και όχι τη διαίρεση ή την πολιτική εργαλειοποίηση·

12. υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή παρέχει χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος για τους πολίτες, την ισότητα, τα δικαιώματα και τις αξίες για τη στήριξη δράσεων μνήμης και ερευνητικών και εκπαιδευτικών έργων που εξετάζουν τα αίτια των ολοκληρωτικών καθεστώτων, ιδίως του ναζισμού, αλλά και του φασισμού, του σταλινισμού και των κομμουνιστικών καθεστώτων, και για τη μνήμη των θυμάτων των εγκλημάτων τους·

13. πιστεύει ότι μια Εθνική Ημέρα Μνήμης στη Σλοβενία θα πρέπει να τιμά τα θύματα αυταρχικών και ολοκληρωτικών καθεστώτων, συμπεριλαμβανομένου του κομμουνισμού, για τον σεβασμό της ιστορικής δικαιοσύνης και τη συμβολή στη συμφιλίωση·

14. καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει το πρόγραμμα ιστορικής μνήμης λαμβάνοντας υπόψη όλες τις τραγωδίες, να στηρίξει έργα σε ολόκληρη την Ευρώπη που αφορούν την ιστορία των εγκλημάτων του ολοκληρωτισμού, ενθαρρύνουν τη μνημόνευση και εξυπηρετούν τη συμφιλίωση· επαναλαμβάνει ότι τα εγκλήματα του ολοκληρωτικού γιουγκοσλαβικού κομμουνιστικού καθεστώτος δεν περιορίζονται στη Σλοβενία και ότι θύματα υπάρχουν σε όλες τις πρώην γιουγκοσλαβικές δημοκρατίες και αυτόνομες περιοχές·

15. ζητεί να εξεταστούν διεξοδικά τα αρχεία των μυστικών υπηρεσιών της Γιουγκοσλαβίας, ιδίως της KOS και της UDBA·

16. υπογραμμίζει ότι όλα τα ολοκληρωτικά καθεστώτα θα πρέπει να καταδικάζονται και ότι τα σύμβολά τους δεν θα πρέπει να προβάλλονται·

17. καλεί τη Σλοβενία και τα άλλα κράτη μέλη να προσπαθήσουν να ενισχύσουν την ιστορική μνήμη, την αμοιβαία κατανόηση και τη συμφιλίωση με βάση την αλήθεια και τον σεβασμό για όλα τα θύματα ολοκληρωτικών καθεστώτων·

18. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην κυβέρνηση και το κοινοβούλιο της Σλοβενίας, καθώς και στις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των άλλων κρατών μελών.